



AGORA

30-jarig jubileumnummer



Universiteit

Thema: Slow science | Publicatiecultuur | Blinde planologie
Campusontwikkeling | Lagendijks klassieker | Samen opleiden | AGORA 2009-2013

Redactioneel: Onder professoren

“Een universiteit is immers geen fabriek met een prikklok, maar een culturele instelling zonder winstoogmerk”. Het is een zin die je zomaar kunt tegenkomen in een recent pamflet van de Belgische slow science beweging. Of wellicht tijdens een symposium van haar Nederlandse evenknie, Science in Transition. Onjuist: het is afkomstig van de beroemde schrijver Willem Frederik Hermans en komt uit 1972. Hermans was toentertijd lector fysische geografie aan de Rijksuniversiteit Groningen. Er was discussie ontstaan over zijn functioneren, Hermans zou te weinig tijd besteden aan onderwijs en onderzoek. In plaats van zich louter te verdiepen in erosieprocessen, schreef Hermans in zijn Groningse tijd inmiddels klassieke boeken als 'De donkere kamer van Damokles' (1958) en 'Nooit meer slapen' (1966). Aan zijn tijd in de wetenschap kwam een einde in 1973 toen Hermans eervol ontslag kreeg. In zijn roman *Onder professoren* (1975) rekent hij vervolgens genadeloos af met het Groningse academische milieu. Met name zijn directe collega en hoogleraar economische geografie Robert Tamsma moet het hierin ontgelden onder het nauwelijks verhullende pseudoniem Prof. Drs. Knellis Tamstra - “een man die nooit hoogleraar had mogen worden”.

De ergernis tussen beide heren komt prachtig naar voren in een briefwisseling uit 1969 (zie de *Andere Tijden* documentaire uit 2002-2003 voor meer achtergrond). Tamsma schrijft: “Weledelzeergeleerde heer, Hoewel onze correspondentie een bijkans levendig karakter dreigt aan te nemen, wil ik haar ten aanzien van de onderhavige kwestie hierbij toch beëindigen. Ik ben nu eenmaal uiterst ongevoelig voor puur formele redeneringen, zeker wanneer deze geen enkele wortel hebben in een werkelijkheid waarmee ik 300 uur per maand bezig ben, en u vermoedelijk dertig uur per jaar. Hoogachtend, R. Tamsma.” Hermans reageert: “Waarde Tamsma, Ik ben geschokt, maar vanzelfsprekend ook zeer geveleid door je medeling dat jij 300 uur per maand bezig bent met een werkelijkheid waar ik me slechts ongeveer dertig uur per jaar mee zou bezighouden. Dat ik geniaal ben is me zelden zo onverbloemd onder het oog gebracht. Al wil ik wel toegeven dat de een nu eenmaal een beetje vlugger van verstand is dan de ander. (...) Steeds hartelijk, Hermans”.

Op de gedragen stijl na is deze briefwisseling uiterst actueel. Immers, veel van de frustratie met het huidige universitaire systeem richt zich op de dominantie van formalisatie, van meten en output. Uren verantwoorden en wetenschappelijke artikelen zijn leidend geworden, diep nadenken en schijnbaar zinloze zijpaden inslaan een stuk minder. Het maken van een AGORA behoort ook niet tot de kerntaken. Het draagt namelijk niet direct bij aan de afronding van een scriptie, proefschrift of beleidsdocument. Toch slagen gevorderde studenten, promovendi en beginnende professionals er iedere keer weer in hun schaarse uurtjes kundig en gedreven aan AGORA te besteden.

Het overzichtsstuk ter ere van AGORA's 30 jarig jubileum (zie pagina 54 t/m 57) schetst hoe het magazine de afgelopen vijf jaar nieuw elan heeft gekregen. Met dank aan redacteurs die zich ondanks de propvolle agenda's vrijwillig inzetten om vijf keer per jaar een nummer uit te brengen. Hierbij niet pretenderend dat onze redacteurs net zo vlug van verstand zijn als Hermans. Behalve inspiratie is het maken van een AGORA vooral transpiratie. 's Avonds nog even een stuk corrigeren of op zondagochtend aan de telefoon overleggen over de laatste drukproef. Zonder precies te weten waar het toe leidt, maar vanuit het gevoel dat het iets bijdraagt aan – een vreselijk woord – het sociaalruimtelijke veld.

Als hoofdredacteur heb ik de afgelopen drie jaar mogen bijdragen aan dit bijzondere project, dat voor mij met deze editie ten einde komt. Bezien vanuit het in dit themanummer veelvuldig bekritiseerde bedrijfsmatig perspectief: het heeft me meer opgeleverd dan het heeft gekost. De energie die ik erin stak kreeg ik dubbel en dwars terug door de ideeën, analyses en scherpzinnigheid van andere redacteurs. Alles behalve een prikklok. Eerder een laptop die je vrijwillig op zondagochtend nog even openklapt. Ongetwijfeld zal mijn opvolger Egbert van der Zee hetzelfde ervaren. Het is hierbij wel van belang de primaire levensbehoeften in het oog te houden. Nooit meer slapen, om nog eenmaal met Hermans te spreken, raad ik niemand aan.

Peter Pelzer, Hoofdredacteur AGORA 2011-2013

Nieuwe hoofdredacteur

Peter Pelzer stopt als hoofdredacteur. Dit is zijn laatste redactioneel. Benieuwd naar de nieuwe hoofdredacteur van AGORA? Lees het redactioneel van Egbert van der Zee op pagina 58.

Over aardappels en zelfplagiaat	04	Scienceparkdromen	34
INLEIDING Themaredactie 'Universiteit'		KLASSIEKERS Arnoud Lagendijk	
Academisch handelswaar	08	Stad als speeltuin van de universiteit	35
ESSAY David Bassens		BOEKRECENSIE Egbert van der Zee	
Slow science en haar erfgenamen	12	Lof der mobiliteit	36
VRIJE RUIJTE Tim Cassiers		ESSAY Tom Storme	
Een draagvlak voor trage wetenschap?	13	Speel Risk met het hoger onderwijs!	40
INTERVIEW met Nick Schuermans & Ben Derudder		CASUS Valerie De Craene & Michiel van Meeteren	
Volledig transparant publicatieplatform	16	De sprong naar zelfstandigheid	44
VRIJE RUIJTE Marco te Brömmelstroet		DE VERGELIJKING Clemens de Olde	
Succes verblindt	18	Koers van het sociaalruimtelijk onderwijs	48
OPINIE Martijn Duineveld & Raoul Beunen		ESSAY Annelies Beek & Michiel van Meeteren	
Vastgoedmagnaat in toga	22	Samen opleiden	51
OPINIE Rodrigo Fernandez & Reijer Hendrikse		REACTIE Joop van der Schee	
Universiteit van Luxemburg als groeipool	26	Universiteit voor het Algemeen Belang	52
CASUS Tim Cassiers		VRIJE RUIJTE Leonor Wiesbauer, Maarten Desmet & Tim Devos	
Brussels Academy	29	Universitaire crisis	53
VRIJE RUIJTE Eric Corijn & Geert Cochez		VRIJE RUIJTE Henk van Houtum	
De Uithof: van polder tot sciencepark	30	AGORA 2009-2013: Een magazine in zwart-wit	54
CASUS Egbert van der Zee & Pepijn Olders		ESSAY Peter Pelzer, Michiel van Meeteren & Jesper van Loon	
		Colofon / Het volgende nummer	59



De loopbrug tussen de Universiteitsbibliotheek op De Uithof (zie cover) en het W.C. Van Unnikgebouw. Foto: lawrence_baulch